

БУРГАСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ

център по юридически науки

Утвърждавам:

**Декан, проф.д-р М.Гунева
юни, 2014 г.**

УКАЗАНИЯ

ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ДИПЛОМНА РАБОТА

Разработването на дипломна работа, с което приключва обучението на магистърско ниво, е процес, преминаващ през следните **пет етапа**:

1. определяне на тема на дипломната работа;
2. определяне на научния ръководител на дипломната работа;
3. разработване на дипломната работа;
4. рецензиране на дипломната работа;
5. защита на дипломната работа.

По-долу накратко е посочено съдържанието на тези пет етапа.

1. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ТЕМА НА ДИПЛОМНАТА РАБОТА

Темата на дипломната работа обикновено се избира от дипломанта. Тя трябва да бъде избрана, съобразно няколко критерия:

а) Проектът на изследването (изследователска програма) определя общата стратегия на научното търсене. Проектът съдържа методологическите, процедурните и организационните предпоставки на изследването и отразява неговата логика.

б) Съотношението на темата и проблема на изследването е важен методологичен въпрос. Темата на изследването трябва да съдържа проблема му, да отразява неговото противоречие. Проблемът е съдържателната характеристика на темата, а самата тема уточнява и локализира (определя границите на) проблема в ситуацията на изследването. Затова тя в последствие присъства в заглавието на дипломната работа.

в) Проблемът на изследването е основният въпрос или група въпроси, отговорите на които трябва да бъдат дадени в хода на изследването.

Същността на проблема е в противоречието между научните факти и теорията, между практиката и теорията, отразена в научната литература. Източник на проблемите са ситуации на необяснимост, пропуски, затруднения, конфликти, неадекватност в съотношението „теория-практика“ или в самата наука (два аспекта на проблема – гносеологически и практически) и от друга страна – необходимост от преодоляването им. Проблемите могат да са научни, социални или практически, а могат и да съчетават тези страни. Те трябва да решават въпроси свързани с евроатлантическата интеграция, за гарантиране националната сигурност и реализация на националната културна политика.

г) за работещите студенти темата на дипломната работа е най-подходящо да се избере съвместно с преките им ръководители от местоработата им, с което евентуално ще се свърже решаването на техни професионални проблеми.

д) темата трябва да позволява ползването на определена литература, което е задължително при разработването на самата дипломна работа.

При определянето на темата на дипломната работа студентите се ръководят от **Списък с теми за дипломни работи**, който се изготвя от Центъра по юридически науки. В този списък темите **са примерни** и след консултация с научния ръководител **могат да бъдат допълнително уточнявани**.

2. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА НАУЧНИЯ РЪКОВОДИТЕЛ НА ДИПЛОМНАТА РАБОТА

Научният ръководител на дипломната работа е общ консултант по нейното разработване и носи определена отговорност за качествата ѝ. **Той помага на дипломанта за по-точно определяне на темата на дипломната работа и уточнява заедно с дипломанта обекта на конкретното изследване**. Научният ръководител:

- утвърждава представения от дипломанта план на дипломната работа;
- предложената методика на изследване и конкретните методи за набиране, обработка и анализ на данните;
- препоръчва литературни източници;
- следи за хода на разработването на дипломната работа.

Когато за разработването на дипломната работа се установи, че е необходимо ползването и на консултации от други лица, научният ръководител намира тези лица и организира връзката на дипломанта с тях.

Научните ръководители на дипломните работи могат да се предлагат от дипломантите, но във всички случаи окончателно се определят от Центъра по юридически науки.

Студентите трябва да посочат писмено, **чрез молба по образец** на ЦЮН, **избраните от тях научен ръководител и тема**.

Необходимо е в молбата да се посочат **ТРИ РАЗЛИЧНИ**, степенувани според реда на предпочитанията на студента, варианта за научен ръководител и съответна тема от неговия примерен списък.

3. РАЗРАБОТВАНЕ НА ДИПЛОМНАТА РАБОТА.

Структурата на дипломната работа е обусловена от обекта на изследването и характера на темата – теоретична, практико-приложна и пр. Препоръчително е разработването на дипломната работа да се извършва в следните основни **РАЗДЕЛИ**:

а) **УВОД**. В него се излага избирания за решаване проблем. Обосновава се избора на този проблем и се описва начина (методологията) на неговото решаване в дипломната работа. Прави се обосновка на актуалността на проблема от теоретическа, методологическа и/или практическа гледна точка.

б) **ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА**. В този раздел се описват теоретичните достижения, които дипломантът е ползвал за решаването на проблема. В този раздел дипломантът трябва да покаже познаване на основната българска и чуждестранна литературата по проблема, да посочи своя собствен теоретичен принос, при положение че такъв съществува, и задължително да изложи собственото си становище по спорните проблеми.

в) **РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА**. В този раздел дипломантът трябва да демонстрира синтезираните си знания и умения, придобити по време на целия курс на обучение и да покаже подготовката си за решаване на практически проблеми. Разделът трябва да изложи решение на избрания проблем със съответния методологически апарат. Решенията трябва да бъдат придружени от интерпретации, валидни за теорията и практиката

г) **ЗАКЛЮЧЕНИЕ**. В този раздел на разработката дипломантът излага основните изводи от интерпретацията на изследвания проблем и предлага препоръки и насоки за по-нататъшни теоретични и практико-приложни изследвания, както и конкретни мерки за подобряване състоянието на изследвания практически проблеми.

д) **ПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА.** Тук се прилага списъка **САМО НА ПОЛЗВАНИТЕ** литературни източници. При съставянето на списъка задължително се прави подреждане по азбучен ред като първо се изброяват авторските трудове (на кирилица, последвани от тези на латиница), законите и подзаконните актове, фирмените стандарти и т.н. Всеки източник се номерира и описва както следва: автор (автори), заглавие на труда на оригиналния език на ползваната публикация, издателство, място и година на издаването. Пример:

.....
[3] Чавдарова, Мария, Международни отношения, Изд. "Б.книга", София, 2005 г

.....
[14] Nye, J, The Paradox of American Power, Oxford University Press, Oxford, 2002

Дипломантът е длъжен да цитира източника на всички текстове, които ползва в оригинален вид без собствена преработка. Между текстовете на дипломната работа и литературните източници в списъка на ползваната литература трябва да има задължителна връзка, като например препратката в текста [14,24] означава съответно 24 страница от източник 14 (в случая Nye, J.).

е) **ПРИЛОЖЕНИЯ.** В този раздел се включват таблици, схеми и други материали, чийто обем не позволява да бъдат включени в основния текст на дипломната работа, но са от важно значение за разбирането на проблема от страна на читателя. Таблиците, се номерират и номерата им се споменават на съответните места в основния текст.

Посочените по-горе раздели **В НИКАКЪВ СЛУЧАЙ НЕ СА ЗАГЛАВИЯ** на частите от дипломната работа. Те посочват единствено естеството на съдържанието ѝ и неговото подреждане. **ЗАГЛАВИЯТА И ПОДЗАГЛАВИЯТА НА ЧАСТИТЕ НА ДИПЛОМНАТА РАБОТА** се избират от дипломанта, съобразно естеството на решавания в труда проблем.

4. ТЕХНИЧЕСКО ОФОРМЛЕНИЕ

Общият обем на цялата дипломна работа трябва да бъде около 50-60 страници (при стандартен обем 29-30 реда или около 1800-2000 знака на страница), като минимум 30-40 страници от тях трябва да са посветени на основната част (теоретична обосновка и решаване на проблема).

Разработената дипломна работа се въвежда на компютър с използване на WORD, съобразно стандартните изисквания. **Заглавната страница се оформя по типов образец.** Съдържанието на дипломната работа се поставя в края на текста, след приложенията. Написаната дипломна работа се предава за мнение на научния ръководител. След одобрение от последния, дипломната работа се отпечатва във формат А4 и се подвързва **в един** екземпляр, който след **подписване от научния ръководител** се предават в ЦЮН в оповестения за това срок.

5. РЕЦЕНЗИРАНЕ НА ДИПЛОМНАТА РАБОТА

Дипломните работи се рецензират от рецензенти, определени от ЦЮН. Научният ръководител на дипломната работа **не може** да бъде и неин рецензент. Оценявайки дипломната работа, рецензентът е в правото си да предложи на държавната изпитна комисия да допусне или да не допусне дипломанта до защита на представената за рецензиране дипломна работа. Рецензиите се предават в два екземпляра: един за прилагане в дипломната работа и един - за дипломанта.

6. ЗАЩИТА НА ДИПЛОМНАТА РАБОТА.

Защитата на дипломната си работа дипломантът прави пред **ДЪРЖАВНА ИЗПИТНА КОМИСИЯ**. Защитата преминава в следната последователност:

а) Дипломантът прави **ЕКСПОЗЕ** на дипломната си работа с продължителност не повече от 10 минути.

б) Член на държавната изпитна комисия прочита рецензията на дипломната работа.

в) Задават се въпроси от членовете на държавната изпитна комисия.

г) Дипломантът отговаря на въпросите и оценките на рецензента.

д) Дипломантът отговаря на въпросите на членовете на държавната изпитна комисия

7. ОЦЕНЯВАНЕ НА ДИПЛОМНАТА РАБОТА

Крайната оценка се съгласува между членовете на Държавната изпитна комисия, които при оценяването вземат предвид:

- актуалността на разработката;
- уменията на дипломанта да работи с литературни източници – да обобщава и анализира информация;
- приноса на дипломанта в разрешаване на проблема;
- начина на представяне на експозето на дипломната работа;
- мнението на рецензента.

* * *